

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Ter inleiding.

van Eemeren, F.H.; Grootendorst, R.; Kruiger, T.

Published in:
Spektator

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

van Eemeren, F. H., Grootendorst, R., & Kruiger, T. (1978). Ter inleiding. *Spektator*, 7(5/6), 261-262.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <http://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Prometheusplein 1

Postbus 98

2600 MG DELFT

Telefoon: 015 - 2784636

Fax: 015 - 2785673

Email: Helpdesk.doc@Library.TU Delft.NL

Aan: UVA KEUR

BROERSTRAAT 4
9700 AN GRONINGEN
NEDERLAND

Uitsluitend voor eigen gebruik / for own use only

Datum: 04-apr-05

Bonnummer: 874976

Tav:

Aantal kopieën: 2

Uw referentie(s): A078197864

UVA KEUR

Artikelomschrijving bij aanvraagnummer: 874976

Artikel: Ter inleiding

Auteur: Eemeren, F.H. van

Tijdschrift: DUMMY TIJDSCHRIFT

Jaar: 1978 **Vol.** 5/6

Pagina(s): 261-262

Aflevering: 7

Plaatsnr.:

Ter inleiding

Dit themanummer van *Spektator* gaat over argumentatietheorie. Het is samengesteld door drie medewerkers voor Taalbeheersing aan het Instituut voor Neerlandistiek van de Universiteit van Amsterdam. Opgenomen zijn bijdragen van J.F.A.K. van Benthem, F.H. van Eemeren & R. Grootendorst, E.M. Barth & E.C.W. Krabbe en T. Kruijer. De bijdragen zijn bedoeld om duidelijk te maken wat het vak argumentatietheorie inhoudt of in zou moeten houden en deze gemeenschappelijke inspanning kenmerkt de auteurs als leden van een bepaald gezelschap.

Het gezelschap waar het hier om gaat, is een vrijwillige organisatie, zonder statuten, van allen die er in Nederland blijk van hebben gegeven zich te willen inzetten voor de wetenschappelijke bestudering en ontwikkeling van procedures voor een rationele afwikkeling van geschillen over meningen. Het gezelschap bestaat uit beoefenaren van uiteenlopende vakken, waaronder filosofie, ethiek, logica, psychologie en taalbeheersing. Op initiatief van E.M. Barth komt het sinds enkele jaren maandelijks bijeen om van gedachten te wisselen.

Gezien de aard van het gastvrije tijdschrift en de samenstelling van de gastredactie, lijkt het hier vooral nuttig om aan te geven wat beoefenaren van het vak taalbeheersing tot de studie van argumentatie drijft, al zal de rest van deze aflevering hopelijk duidelijk maken dat ook de belangstelling vanuit andere vakken gemakkelijk verklaarbaar is. Voor de ontwikkeling van het vak argumentatietheorie is deze belangstelling zelfs onontbeerlijk.

In het vak Taalbeheersing houdt men zich bezig met verbale informatie-overdracht. Nagegaan wordt welke factoren in een tekst op welke wijze van invloed zijn op de begrijpelijkheid en de aanvaardbaarheid ervan. Dit met het doel, waar nodig, methoden te ontwikkelen die het gemak en de kwaliteit van het spreken, schrijven, luisteren en lezen kunnen verhogen. In dit opzicht sluit het vak Taalbeheersing aan bij een traditie die teruggaat tot de klassieke retorica.

Teksten waarin een betoog wordt gehouden genoten hierbij van oudsher een bijzondere belangstelling. Het anticiperen op mogelijke geschillen en het openlijk 'uitvechten' van geschillen in discussies en polemieken, wordt echter eveneens door de tegenwoordige beoefenaren van het vak Taalbeheersing interessant gevonden, ook als studieobject. Ze willen immers niet alleen dat teksten begrijpelijk zijn en begrepen worden, maar hebben ook oog voor de overtuigende functie van teksten. Dit betekent onder meer dat zij van sprekers en schrijvers eisen dat ze hun meningen ondersteunen met een zo deugdelijk mogelijke argumentatie en dat zij van luisteraars en lezers eisen dat ze de gebruikte overtuigingsmiddelen kritisch op hun deugdelijkheid beoordelen.

En hiermee zijn wij bij de argumentatietheorie beland: vanaf dit punt dienen de activiteiten van de taalbeheersingsonderzoeker en de argumentatietheoreticus samen te vallen. Samen met andere argumentatietheoretici moet de taalbeheersingsonderzoeker onder meer uitzoeken wanneer een argumentatie deugdelijk ge-

noemd mag worden. Welke normen moeten hier gelden, welke regels kunnen er worden gegeven? Pas als hier zinnige voorstellen voor op tafel liggen, dat wil zeggen voorstellen die bestand zijn tegen rationele kritiek, kunnen de argumentatietheoretici weer gedeeltelijk hun weegs gaan. Voor de beoefenaar van het vak taalbeheersing betekent dit dat hij (of zij) diagnoses gaat stellen en *op basis daarvan* een therapie probeert te ontwikkelen. Daarbij hoeft hij overigens niet te wachten op het illusoire moment dat de argumentatietheorie 'helemaal voltooid' is; gezien bijvoorbeeld de bestaande discussie-praktijk valt er ook op basis van 'halve' of gedeeltelijke kennis al veel te onderwijzen, al was het maar over hoe het kennelijk *niet* moet.

Hoe staat het op het ogenblik met het vak argumentatietheorie? Waarop concentreert zich het onderzoek? Hoeveel is men? Op deze vragen wordt in de volgende bijdragen een – noodzakelijke onvolledig – antwoord gegeven. De rolverdeling is als volgt. Van Benthem behandelt de vraag in hoeverre de argumentatietheorie aangewezen is op de bijdragen van logici. Van Eemeren & Grootendorst gaan na welke rationaliteitsopvatting de beste basis lijkt te verschaffen aan regels voor een deugdelijke argumentatie. Barth en Krabbe ontwikkelen enkele instrumenten (in de vorm van regels) voor een rationele oplossing van geschillen over meningen; hun Engelstalige bijdrage verschijnt hier in een geautoriseerde vertaling van de redactie. Kruiger tenslotte vergelijkt een moderne argumentatietheorie, de nieuwe retorica, met zijn natuurlijke vader, de dialectica van Aristoteles. Alle auteurs zijn benieuwd naar reacties.